

Kuntalaisaloite koulujen ruokaloista ylitse jäävän ruoan myymiseksi tai tarjoamiseksi

PALVLTK 25.02.2020 § 28
186/02.09.00.00/2020

KHALL §242 9.12.2019

Lapinlahden lukion ja kuvataidelukion opiskelijakunnan hallitus on tehnyt 12.11.2019 kuntalaisaloitteen siitä, että kunnan ruokahuollossa aletaan selvittämään mahdollisuutta koulujen ruokaloista ylitse jäävän ruoan myymiseksi tai tarjoamiseksi

Aloitteessa kerrotaan, että Ylen artikkelin mukaan (Maistuisiko kouluruoka iltapäivällä uudelleen? 26.8.2019, yle.fi) Suomen kouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa syntyy vuosittain noin 20 miljoonaa kiloa hävikkiä, mistä aiheutuu maanlaajuisesti noin 130 000 euron päivittäiset verorahakulut. Artikkelissa kerrotaan, että kymmenet kunnat ovat alkaneet joko myydä ylijäänyttä, syömäkelpoista ruokaa koulun ruokaloissa edullisesti (n. alle 5 euroa annos) tai tarjota sitä esim. järjestöjen tai seurakuntien kautta vähävaraisille. Lisälnessä on parhaillaan käynnissä kokeilu koulun hävikkiruoan myynnistä (tarkempaa tietoa iisalmi.fi), ja Kuopiossa ainakin kuusi koulua myy ylijäävää ruokaa (kuopio.fi). Kyseessä on koko maassa yleistynyt trendi, jonka vastaanotto on uutisoinnin perusteella ollut hyvin positiivista.

Aloitteen mukaan Lapinlahden kunnan alueella ilmaisesta kouluruoasta nauttivat yli 200 lukiolaista sekä noin tuhat peruskoululaista. Lisäksi kunta tarjoaa ruokaa muun muassa esikouluissa ja päiväkodeissa. On varmaa, että hävikkiruokaa kunnan kouluruokaloissa syntyy. Kuvataidelukion ansiosta Lapinlahdella asuu itsenäisesti kymmeniä muualta muuttaneita lukiolaisia, joille hyvin usein jää vain vähän rahaa päivittäisten ostosten, kuten ruokaostosten tekemiseen. Uskomme, että kouluruokalasta tai toisesta helposti saavutettavasta paikasta mukaan ostettava edullinen annos saisi edellytettyä kysyntää paitsi opiskelijoiden, myös opettajien ja muiden kuntalaisten taholta.

Yllä mainitussa Ylen uutisessa aloitteen mukaan tuodaan esille myös Joroisissa käytetty malli: koulun ylijäämäruokaa tarjoillaan veloituksetta nuorisotiloilla. Lapinlahden kunnan nuorisotyö voisi myös tarjota hävikkiruokaa iltaisin nuorille kunnan nuorisotalojen auki ollessa.

Aloitteen mukaan myymällä ylitsejäävää kouluruokaa Lapinlahden kunta pääsisi osaksi niitä kymmeniä kuntia, jotka jo ovat aloittaneet kouluruoan myynnin ja näin ollen edistäisi kestävästä kehitystä kunnassamme sekä EU:n hävikkiruoan vähentämisen tavoitteita. Muuttamalla onnistuneesti toimintaansa edellä esitetyllä tavalla Lapinlahden kunta antaisi lähialueen kunnille viestin, että ylitse jäävän kouluruoan myynti kannattaa, ja saisi todennäköisesti positiivista mediahuomiota.

Tehty kuntalaisaloite on kokouksen oheismateriaalina.

Valmistelija: hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 4883 211,
ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus merkitsee aloitteen tiedoksi ja lähettää aloitteen palvelulautakunnalle toimenpiteitä varten.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija

Sosiaali- ja terveystieteiden osastopäällikkö Aino Huovinen, 040 488 3401, aino.huovinen@lapinlahti.fi

Lapinlahden lukion ja kuvataidelukion opiskelijakunnan hallitus on tehnyt kuntalaisaloitteen ' koulujen ruokaloista ylitse jäävän ruoan myymiseksi tai tarjoamiseksi'. Kunnanhallitus on lähettänyt aloitteen palvelulautakunnan valmisteltavaksi.

Lapinlahden kunnan ruokapalveluyksiköissä, Lapinlahden taajamassa monitoimitalolla, lukiolla ja terveystieteiden henkilöstöruokailussa, ruokaa jää ylitse yhteensä n 20-40 kg päivässä. Varpaisjärven taajamassa koululla ja Orvokin ruokalassa n 10-15 kg. Kaikkina päivinä ruokaa ei jää ylitse lainkaan, koska hävikin määrä riippuu siitä mitä ruokaa on tarjolla ja paljonko ruokailijamäärä poikkeaa ilmoitetusta määrästä. Ylitse jäävän ruoan, hävikkiruoan, kertymistä on saatu vähenemään seuraamalla ruoan kulutusta kussakin yksikössä.

Ruokapalveluissa on kuuden viikon kiertävä ruokalista ja kunkin ruokalajin valmistusmääriä on muokattu kulutuksen mukaan. Vuonna 2018 hävikkiruoan kustannus on ollut n 34 000€, vuonna 2019 noin 31 000€.

Hävikkiruoan jakelua on valmisteltu siltä pohjalta, että se lahjoitetaan opiskelijoille, työttömille tai eläkeläisille. Terveystarkastajan ohjeistuksen mukaan hävikkiruoan myymisen edellytys olisi, että ruoka myytäisiin niin, että kuuma ruoka myydään kuumana (yli +60C) ja kylmä kylmänä (alle +12C). Mikäli ruoka lahjoitetaan, se voidaan luovuttaa jäähdetyttynä.

Lapinlahden taajamassa työllisyyspalvelut kuljettavat koulujen ruokailuajan, klo 12, jälkeen ylijääneen ruoan monitoimitalolta ja lukiolta terveystieteiden ruokapalvelukeskukseen, jossa on tarvittava jäähdetyyslaitteisto. Ruokapalvelukeskuksessa ruoat pakataan 0,5 kg rasioihin ja jäähdetyttään vaadittuun 4- 6 asteeseen. Ruoan jäähdetyttäminen kestää on 2 tuntia. Seuraavana päivänä työllisyyspalvelut noutavat ruokarasiat Pitäjätuvan toimipisteeseensä ja jakavat kylmäsäilytyksessä olevat ruuat hakijoille saman iltapäivän aikana. Ruoka-apuun annettua ruokaa saa jakaa vain noutopäivän iltapäivänä.

Varpaisjärven taajamassa sekä Orvokin keittiöllä että koulun ruokalassa on laitteisto hävikkiruoan jäähdetyttämiseen. Ruoka pakataan 0,5 kg rasioihin ja jäähdetyttään. Koululta ruokarasiat noudetaan Helmen toimintakeskukseen jaettavaksi. Orvokista ruokarasiat annetaan läheisten rivitalojen asukkaille. Ylijäänyt ruoka kerätään maanantaina, tiistaina, keskiviikkona ja torstaina ja jaetaan tiistaina, keskiviikkona, torstaina ja perjantaina. Perjantaina ylijäänyt ruoka jää hukkaan.

Ruoka-apuun jaetaan hävikiksi jäänyt lämmin pääruoka, energialisäke (perunat, perunasose), lämmin kasvis ja tuoresalaatti. Ruoka-apuna ei jaeta jälkiruokia, ruokaleipää, ravintorasvaa eikä ruokajuomia.

Esittelijä

Sosiaali- ja terveystieteiden osastopäällikkö

Päätösehdotus

Palvelulautakunta esittää kunnanhallitukselle, että hävikkiruoan jakelu aloitetaan kokeiluna 1.4.-29.5.2020 edellä olevan suunnitelman mukaisesti. Kokeilun jälkeen päätetään jatkosta.

Päätös

Palvelulautakunta esittää kunnanhallitukselle, että hävikkiruoan jakelu aloitetaan kokeiluna 1.4.-29.5.2020 edellä olevan suunnitelman mukaisesti. Kokeilun jälkeen päätetään jatkosta.